

/ANALIZA ZAKONODAVSTVA

UDK 347.77

CERIF: S 110, S 124

DOI: 10.51204/Anali_PFBU_23306A

Dr Miodrag JOVANOVIĆ*

ŠTA JE „AUTOPLAGIJAT“?

U današnjoj klimi pojačane društvene pažnje u vezi sa plagijarizmom, u globalnoj akademskoj zajednici se kao poseban oblik etički problematičnog ponašanja sve češće označava i praksa autoplagiranja. Ako se za plagijat i može reći da je bio predmet detaljnih pojmovnih analiza, to nije slučaj sa autoplagijatom. Ovaj kratak osvrt ima za cilj pokušaj te vrste. Polazeći od odredbe čl. 25 Kodeksa profesionalne etike Univerziteta u Beogradu, razmatraju se najbitnija obeležja ovog akademskog etičkog prestupa. U preduzetoj pojmovnoj analizi se utvrđuje da se tvorac Kodeksa opredelio da inkriminiše kao etički neprihvatljivu samo užu praksu „duplog objavljivanja“ (duplicate or dual publication). Zaključuje se da i u slučaju pribegavanja takvoj praksi ne može biti govora o etičkom prekršaju autoplagiranja ako autor jasno naznači da ponovo objavljuje/upotrebljava vlastiti ranije objavljeni ili na drugi način iskorišćeni rad, odnosno delove rada.

Ključne reči: *Plagijarizam. – Autoplagijat. – Duplo objavljivanje. – Tekstualno recikliranje. – Akademsko napredovanje.*

* Redovni profesor, Univerzitet u Beogradu – Pravni fakultet, Srbija, miodrag@ius.bg.ac.rs.

1. Uvod

Iako su još stari Rimljani reč *plagiarius*, koja je izvorno značila „otmičar“, počeli da koriste za označavanje krađe intelektualne tvorevine,¹ ipak se tek naše doba može nazvati erom plagijarizma. Pozner primećuje da „plagijarizam privlači sve veću pažnju“, premda nije posve jasno „da li je to zato što postaje sve češći, ili zato što njegove granice postaju nejasne i sporne, ili zato što se češće otkriva (digitalizacija je dovela do toga da ga je lakše počinuti ali i otkriti)“ (Posner 2007, 9). Svedoci smo unekoliko protivrečnih trendova. S jedne strane, društva u etabliranim ustavnim demokratijama pokazuju nultu toleranciju prema slučajevima plagijarizma nosilaca državne vlasti i političara, pa su oni koji su uhvaćeni u tom etičkom prestupu primorani da podnesu ostavke usled velikog pritiska javnosti (vid. Kotkamp 2021).² S druge strane, nove generacije, koje odrastaju u digitalnom dobu, imaju drugačiji odnos prema sadržajima koji su im dostupni na mrežama i kojima pristupaju kao da ti sadržaji nemaju autora, što posledično utiče na njihovu

¹ Jedna od prvih upotreba vezuje se za čuvenog pesnika Marcijala, koji je živio u 1. veku n. e. Njegovi epigrami su bili nadaleko poznati, pa su mnogi od njih kružili po Rimu i pre objavljivanja. Marcijal se, tako, suočio sa praksom da ih i drugi pesnici recituju bez naznačavanja autorstva. On pominje izvesnog Fidentina (*Fidentinus*) koji mu je preoteo delo i predstavljao ga kao svoje. Budući da u to vreme nije postojala mogućnost pravne zaštite, Marcijal je koristio stihove za odbranu autorstva (Maričić, Šajin 2019, 132 fn 22). Ovo su pomenuti stihovi: *Una est in nostris tua, Fidentine, libellis pagina, sed certa domini signata figura, quae tua traducit manifesto carmina furto*. „Ta knjiga što čitaš za svoje društvo, / sve su to stihovi moji. / Ali kad sričeš pa zapneš, uštvo, / izgledaju kao da su tvoji“ (Marcijal 1990, 43).

² To se, nažalost, ne može reći za Srbiju. Nijedan od slučajeva optužbi za plagijarizam čiji su akteri visoki nosioci državnih funkcija nije rezultirao njihovim ostavkama. Štaviše, u najpoznatijem takvom slučaju, onom sadašnjeg ministra finansija, koji je više puta dobijao institucionalni ishod pred nadležnim etičkim organima Univerziteta u Beogradu, novi zamajac opštem trendu nekažnjivosti dala je skorašnja odluka Ustavnog suda Srbije (Odluka broj IUo-107/2020). U zaključnom delu Odluke kaže se „da je celovito uređivanje pitanja akademske čestitosti, a što svakako podrazumeva adekvatno sankcionisanje neakademskeg ponašanja, od posebnog značaja ne samo za Univerzitet u Beogradu, već za društvo u celini, ali... upravo zbog demokratskog razvoja društva ova pitanja moraju biti uređena na ustavnopravno utemeljen način.“ Ostaje, međutim, pitanje da li je Ustavni sud svojim krajnje problematičnim rezonovanjem ostavio bilo kakav ustavnopravni prostor za ostvarenje proklamovanog cilja (više o Odluci u Jovanović, 2022, 28–29).

sposobnost da shvate etičku problematičnost plagijarizma (Gabriel, 2010). Na sve to se, kao poseban izazov, nadovezuje rapidan razvitak veštačke inteligencije koji dodatno otežava otkrivanje slučajeva plagijarizma.³

U toj i takvoj klimi pojačane društvene pažnje usmerene na plagijarizam, u globalnoj akademskoj zajednici se kao poseban oblik etički problematičnog ponašanja sve češće označava i praksa *autoplacijanja*. Ako se za plagijat i može reći da je bio predmet detaljnih pojmovnih analiza,⁴ to nije slučaj sa autoplacijatom. Ovaj kratak osvrt ima za cilj pokušaj te vrste. Praktični značaj takve analize se ogleda u jasnijim smernicama koje bi fakultetska i univerzitetska etička tela imala u slučaju postupanja sa zahtevima za utvrđivanje neakademskog ponašanja kada postoji osnovana sumnja da je rad drugog lica nastao kao rezultat autoplacijata.⁵

2. Autoplacijat – kratka pojmovna analiza

Autoplacijat je u našu pravno-etičku „orbitu“ ušao zahvaljujući članu 25 Kodeksa profesionalne etike Univerziteta u Beogradu.⁶ Tom odredbom se ustanovljava zabrana „autoplacijanja“ a taj prekršaj definiše kao „ponovno objavljivanje svog ranije objavljenog rada ili za drugu svrhu iskorišćenog rada kao novog i originalnog“. Autoplacijanje ne samo što je posve nov etički prekršaj u našoj akademskoj zajednici već, kao što to primećuje jedan od autora koji se bavi tom problematikom, on predstavlja i „moralno eksplozivan pojam koji generiše pojmovnu konfuziju“. I premda se, s obzirom na njegovu povezanost sa pojmom placijanja u užem smislu, može „učiniti korisnim“ utoliko što „kao strašna reč“ odvraća moguće prekršioce, pojam autoplacijanja ima i potencijal da „na nediskriminatoran način i katkad bespotrebno pripisuje krivicu“ (Andreescu 2013, 796).

³ Nedavno je objavljen naučni rad pod naslovom „Chatting and Cheating: Ensuring Academic Integrity in the Era of ChatGPT“ (Cotton, Cotton, Shipway 2023), u kojem se opisuje kako alati za veštačku inteligenciju (AI) „pokreću brojne izazove i brige, posebno u vezi sa akademskom čistotom i plagijatom“. Međutim, ni čitaoci, a ni recenzenti koji su rad odobrili za objavljivanje, nisu znali da je sam rad napisao kontroverzni AI četbot ChatGPT (Fazackerley 2023).

⁴ Najpodrobnija analiza te vrste na našem jeziku može se naći u Vodinić 2015, 126–200.

⁵ Vidi, čl. 3 st. 1 Pravilnika o postupku utvrđivanja neakademskog ponašanja u izradi pisanih radova, *Glasnik Univerziteta u Beogradu* 193/16. Izmene objavljene u *Glasniku Univerziteta u Beogradu* 196/16, 197/17, 199/17 i 203/18.

⁶ *Glasnik Univerziteta u Beogradu* 193/16.

Zbog toga je važno pokušati da se izbegne ta konceptualna zbrka. U literaturi se na tu temu uobičajeno govori o dva glavna oblika autoplagiranja. Prvi je „praksa objavljivanja onoga što je suštinski isti rad u dva ili više časopisa“ (*duplicate or dual publication*). Drugi oblik autoplagiranja postoji kada „autor iznova koristi neke delove ranije objavljenog rada u novoj publikaciji“ (*redundant publication*) (Roig 2005, 43). Taj drugi oblik se naziva i „tekstualno recikliranje“ (*textual recycling*), za koji se još kaže da „izaziva protivrečne reakcije... delom zbog toga što pripada oblasti akademske prakse u kojoj postoje očite disciplinarne razlike. Posebno kada se uporede humanističke i tzv. ‘tvrde’ nauke, mogu se pronaći neke suptilne razlike u pogledu normi citiranja i navođenja“ (Bruton 2014, 184).⁷ Zbog toga se na „tekstualno recikliranje“ „uobičajeno gleda kao na etički ‘sivu zonu’, sa mnogo prihvatljivih i tolerabilnih postupaka“ u procesu pisanja naučnih radova (Andreescu 2013, 778).

Valja, najzad, biti potpuno svestan činjenice da se u globalnoj akademskoj zajednici o autoplagiranju kao etički problematičnoj naučnoj praksi raspravlja gotovo isključivo u oblasti biomedicinskih i tehničkih nauka, u kojima su članci u časopisima dominantan vid naučnog rada; u kojima je praksa potpisivanja velikog broja koautora na isti rad izuzetno raširena; u kojima se naučna istraživanja, koja su osnov za naučne radove, često obavljaju u komercijalne svrhe, pa se otvara i pitanje prava intelektualne svojine. Međutim, jedno se čini izvesnim – i u pomenutim naučnim disciplinama će se ponovno korišćenje ranije objavljenog rada „smatrati prihvatljivim – kada je podložno obznanjivanju (*disclosure*) (urednicima, koji treba da donesu na-informacijama-zasnovanu odluku), navođenju (*referencing*)... i kada je isključena povreda autorskih prava“ (Andreescu 2013, 777–778). Isti principi – a to je posebno značajno za humanističke nauke – važiće i „kada je članak preštampan u nekoj drugoj vrsti izdanja (kada autor ponovo upotrebljava svoj članak kao poglavlje u knjizi)“ (Andreescu 2013, 778 fn 3).

Na osnovu svega rečenog postaje jasno da je zajednički imenitelj za etički neprihvatljivu praksu plagiranja i autoplagiranja to što se „u oba slučaja primarna povreda tiče prevarnog i lažnog prikazivanja (*deceptively misrepresenting*) nečega kao drugačijeg od onog što jeste“ (Bruton 2014, 178). Svima koji se bave tom problematikom jasno je, međutim, da je odgovornost isključena kada uslov prevarnog i lažnog prikazivanja nije ispunjen. Pa tako, Bruton kaže: „Naravno, kada se obezbedi odgovarajuće navođenje, autoplagiranje više nije tema“ (Bruton 2014, 186). Andrešku

⁷ Na primer, praksu korektnog *verbatim* navođenja celog paragrafa iz tuđeg rada, koja je uobičajena u humanističkim naukama, „uobičajeno izbegava većina autora i urednika biomedicinskih časopisa“ (Roig 2015, 49).

slično napominje da je „autoplajiranje problem samo ako autor propusti da verodostojno obznani raniju publikaciju ili ponovnu upotrebu. Ako autori to učine, pokriveni su i u pravnom i u moralnom pogledu“ (Andreescu 2013, 796). Najzad, Roig, autor najopsežnije i najcitiranije naučne studije o plajiranju i autoplajiranju, u istom tonu zaključuje da „svako treba da bude slobodan da uz odgovarajuće navođenje i citiranje ponovno upotrebljava svoj raniji rad“ (Roig 2015, 26).

Ako se sada pažljivo protumači odredba čl. 25 Kodeksa profesionalne etike Univerziteta u Beogradu, uočava se da se njegov tvorac opredelio da inkriminiše kao etički neprihvatljivu samo užu praksu „duplog objavljivanja“ (*duplicate or dual publication*). Naime, „ranije objavljen ili za drugu svrhu iskorišćen rad“ može se objaviti kao „nov i originalan“ *prevashodno ako po svojoj formi i obimu pripada istoj vrsti naučnog rada*. Teško je zamisliv – s obzirom na uobičajene akademske i izdavačke uzuse o dužini teksta – čak i pokušaj da se ranije objavljen naučni članak objavi, na primer, kao „nova i originalna“ monografija.⁸ Primeri „duplog objavljivanja“ koji bi mogli biti kvalifikovani kao autoplajijati su: kada autor u više publikacija (časopisa, zbornika) objavi isti rad (kao članak, poglavlje); kada autor isti rad u više publikacija objavi pod različitim naslovima; kada autor već objavljen rad na jednom jeziku ponovo objavi na drugom jeziku. U svim tim slučajevima ključno je da je *izostala naznaka da je reč o već objavljenim tekstovima*. Odnosno, pravila dobre naučne prakse krše se samo u onim slučajevima „u kojima je suštinski identičan originalni rad već objavljen, a da se na njega u isto vreme ne poziva“ (Gamper 2009, 10).⁹

Govoreći o plajjarizmu, Pozner uočava jedno važno obeležje koje se često previđa: „Čitaocu mora *da bude stalo* do toga da li je prevaren o autor-skom identitetu kako bi obmana prešla granicu i postala prevara, odnosno predstavljala plajijat“ (Posner 2007, 20). On navodi primere u kojima se autorstvo dela pripisuje određenim licima, iako se zasigurno zna ili se u najvećem broju slučajeva može pretpostaviti da oni nisu tvorci tih dela. Prvi primer su tzv. pisci iz senke (*ghost writers*), koji su stvarni tvorci autobiografskih dela na čijim se koricama kao autori navode neke slavne

⁸ U našoj akademskoj sredini nije uobičajeno da časopisi u društveno-humanističkim naukama, pa i u oblasti prava, objavljuju stotinak strana duge priloge, koji bi se, načelno, mogli docnije štampati i kao monografije. To, međutim, nije slučaj u nekim drugim akademskim sredinama (npr. američkoj), u kojima članci te dužine nisu retkost u određenim časopisima (npr. *Harvard Law Review*, *The Yale Law Journal*, *California Law Review*).

⁹ „Autoplajijat (*Selbstplagiat*) je ponovna upotreba sopstvenog naučnog rada (ili njegovih delova) bez ikakvog pozivanja na originalni rad“ (Meinel 2013; tako i Vodinić 2015, 135).

ličnosti iz sveta estrade, sporta ili politike. Drugi primer je iz sveta prava. Naime, sudske odluke su često proizvod rada sudijskih pomoćnika. Osim toga, presude neretko sadrže i čitave pasuse koji su *telle quelle* preuzeti iz podnesaka stranaka. Sve to ne sprečava sudije da na kraju tih presuda stave vlastito ime. Pa ipak, u tim slučajevima se niko od čitalaca/stranaka ne oseća prevarenim i ne pokreće pitanje plagijata, naprosto zato što im *nije stalo* ko tačno stoji iza tih dela (Posner 2007, 20–25).

Stvari stoje posve drugačije sa naučnom produkcijom. Ona se danas u akademskom svetu po pravilu vezuje za neki konkretan cilj – stručno i univerzitetsko napredovanje. Otuda je onima koji čitaju – recenziraju i/ili ocenjuju – neko naučno delo *stalo* do toga da se otkloni svaka sumnja u *autorstvo* dela. Povrh toga, takvu sumnju treba otkloniti i u pogledu toga da li je ono što autor objavljuje uistinu *ново* delo. Zbog toga, *kvalifikovanje jednog postupka kao etičkog prekršaja „autoplagiranja“ treba strogo odvojiti od ocene o (ne)ispunjenosti propisanih uslova za akademsko napredovanje*. Potencijalni problem je to što je u oba slučaja reč o sudu o tome da li jedan rad ima obeležja „novog“ rada.¹⁰ Ako autor izričito navede da je delo koje objavljuje (kao članak ili poglavlje u nekom uređenom zborniku) ranije već objavljivano (na drugom mestu, pod drugim naslovom, na drugom jeziku), ono se za potrebe postupka utvrđivanja etičke odgovornosti ima ceniti kao „novo“ delo. Odnosno, u datim okolnostima, „duplo objavljivanje“ se ne može kvalifikovati kao etički prekršaj autoplagiranja. To, međutim, ne znači da će pod istim uslovima pomenuto, „duplo objavljeno“ delo biti vrednovano i kao „novo“ u smislu uslova za akademsko napredovanje. Ocena u potonjem slučaju zavisice od drugih, kvantitativno-kvalitativnih naučnih merila i standarda.

Zoran Tomić uočava da su u tom kontekstu moguće različite korelacije sudova o neetičkom postupanju (autoplagiranju) i naučnom vrednovanju za potrebe akademskog napredovanja: „a) ako je nešto već staro lažno podastrto kao novo, a njegov odnos prema onom doista novom je kvantitativno ili/i kvalitativno dominantan – tada je reč o autoplagiranju; b) ako je staro neistinito predstavljeno kao novo, a po nespornom stručnom sudu ono što

¹⁰ To što se u Etički kodeks uvodi pojam „originalnosti“ u vezi sa prekršajem autoplagiranja samo doprinosi konceptualnoj konfuziji. Naime, prema našem Zakonu o autorskim i srodnim pravima (*Službeni glasnik RS* 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 – odluka US i 66/2019): „Autorsko delo je originalna duhovna tvorevina autora“ (čl. 2 st. 1). To znači da se „originalnost“ povezuje sa autorstvom, pa su svi radovi jednog autora, nezavisno od njihovih drugih kvaliteta, uključujući i to da li se mogu označiti kao novi ili ne, „originalni“ u smislu Zakona. Iz toga sledi da i radovi koji se u smislu Etičkog kodeksa mogu kvalifikovati kao „autoplagirani“ – utoliko što su prevarno prikazani kao „novi“ – jesu „originalni“ radovi datoga autora.

je doista novo/originalno dominira – i kvantitativno i kvalitativno – spram starog, smatram da nema autoplaginga; v) ako je staro legitimno označeno kao korišćeno, a ono novo, do tada nekorišćeno je inferiorno, bespogovorno ekspertski utvrđeno kao takvo – kvalitativno ili/i kvantitativno – spram ranije objavljenog, nije reč o autoplagingu, ali ni o radu koji se može bodovati kao novi i doneti neku privilegiju autoru; g) ako je ono što je staro u jednom tekstu tačno označeno kao već objavljeno – navedeno istinito kao takvo – a novi odlomak je uveliko preovlađujući, bilo kvantitativno, bilo (i) kvalitativno (stvarno originalno štivo, doprinos po kvalifikovanom mišljenju!) – nema govora o autoplagingu“ (Tomić 2020).

Zbog toga se između dva različita suda o tome da li jedan rad ima obeležja „novog“ dela uspostavlja sledeća *logička korelacija: dok sve ono što se u smislu Etičkog kodeksa okvalifikuje kao „autoplaging“ ne može biti ni vrednovano za potrebe naučnog napredovanja, obrnuto ne važi – sud o tome da neki „duplo objavljeni“ rad za potrebe napredovanja ne zaslužuje da se iznova vrednuje ne implicira nužno da je reč o autoplagingu.*¹¹

Čak i kada bi se pribeglo širem tumačenju odredbe čl. 25, prema kojem bi inkriminisan bio i postupak „tekstualnog recikliranja“ – pa bi kažnjivo bilo i „ponovno objavljivanje svog ranije objavljenog rada ili za drugu svrhu iskorišćenog rada [npr. članka] kao [dela] novog i originalnog“ naučnog rada, npr. monografije – i tada bi odlučujuće konstitutivno obeležje etičkog prekršaja autoplaginga bilo to da je autor na prevaran način celinu ili delove rada prečutno i bez navođenja integrisao u novo naučno delo.¹²

3. Zaključno slovo

Etički pravilnici na Univerzitetu u Beogradu su najvećma zasnovani na tekstu Osnova za kodeks o akademskom integritetu na visokoškolskim ustanovama u Republici Srbiji, koji je Nacionalni savet za visoko obrazovanje

¹¹ Iz takve logičke korelacije dva suda mogao bi se izvesti zaključak da pitanje da li je neki rad „novo“ delo u smislu Etičkog kodeksa, koje se može javiti u postupku autorovog (re)izbora u akademsko zvanje, treba tretirati kao *prethodno pravno pitanje* na koje treba da odgovori nadležni etički odbor. Prema važećim univerzitetskim propisima to, međutim, nije slučaj.

¹² U jednoj studiji na tu temu se kaže: „Komplikovanije pitanje određivanja odgovarajuće ponovne upotrebe teksta u akademskom izdavaštvu javlja se tamo gde autori nastoje da usavrše ili doteraju prethodno objavljeni rad.“ Autori studije, međutim, staju na stanovište da i u tim slučajevima nema neetičkog ponašanja ako se da jasna napomena o prethodno objavljenom radu (Bretag and Mahmud 2009, 195).

doneo 2016. godine.¹³ U tač. 22 se nalazi definicija autoplagiranja, koja je skoro u celini preuzeta u čl. 25 Kodeksa profesionalne etike Univerziteta u Beogradu. Razlika je u sledećem – poslednji deo teksta iz tač. 22. Osnova, u kojem se precizira da se bitno obeležje neetičkog postupka sastoji u tome što „nije izričito navedeno da je u pitanju već objavljen ili za drugu svrhu iskorišćen rad“, tvorac Kodeksa je izostavio, očigledno smatrajući da to dovoljno jasno proizlazi iz pređašnje definicije autoplagiranja. U svetlu svega rečenog, ta intencija tvorca Kodeksa da se rukovodi nomotehničkim principom jezičke ekonomije ne menja ništa u krajnjem zaključku – prema postojećoj pravnoj regulativi etičke odgovornosti na Univerzitetu u Beogradu, *ne može biti govora o etičkom prekršaju autoplagiranja ako autor jasno naznači da ponovo objavljuje/upotrebljava vlastiti ranije objavljeni ili na drugi način iskorišćeni rad, odnosno delove rada.*

LITERATURA

- [1] Andreescu, Liviu. 2013/3. Self-Plagiarism in Academic Publishing: The Anatomy of a Misnomer. *Science and Engineering Ethics* 19: 775–797.
- [2] Bretag, Tracey, Saadia Mahmud. 2009/3. Self-Plagiarism or Appropriate Textual Re-use?. *Journal of Academic Ethics* 7: 193–205.
- [3] Bruton, Samuel V. 2014/3. Self-Plagiarism and Textual Recycling: Legitimate Forms of Research Misconduct. *Accountability in Research* 21: 176–197.
- [4] Vodinelić, Vladimir V. 2015/1. Zabrana plagiranja i pravo citiranja u nauci. *Pravni zapisi* 6: 126–200.
- [5] Gabriel, Trip. 2010. Plagiarism Lines Blur for Students in Digital Age. *The New York Times*. August 1. <https://www.nytimes.com/2010/08/02/education/02cheat.html>, poslednji pristup 9. maja 2023.
- [6] Gamper, Anna. 2009/1. Das so genannte ‚Selbstplagiat‘ im Lichte des § 103 UG 2002 sowie der guten wis-senschaftlichen Praxis. *Zeitschrift für Hochschulrecht, Hochschulmanagement und Hochschulpolitik* 8: 2–10.
- [7] Jovanović, Miodrag. 2022. Ustav u zaštiti plagijatora. *NIN*. Jul 2022.

¹³ <http://nsvo.gov.rs/wp-content/uploads/2013/11/Osnove-za-kodeks-o-akademskom-integritetu.pdf>

- [8] Kotkamp, Lukas. 2021. 5 Times Politicians Were Accused of Plagiarizing. *Politico*. October 28. <https://www.politico.eu/article/politicians-plagiarism-annalena-baerbock-pal-schmitt-joe-biden-kate-osamor-ursula-von-der-leyen/>, poslednji pristup 9. maja 2023.
- [9] Maričić, Gordan, Željka Šajin. 2019. Marko Valerije Marcijal: Stvarna i izmišljena pesnička autobiografija. 129–140. *Antika nekad i sad: Dometi civilizacije i trag antike*, ur. Ksenija Maricki Gađanski. Beograd: Društvo za antičke studije.
- [10] Marcijal, Marko Valerije. 1990. *Nepristojni epigram* (preveli G. Maričić, V. Nedeljković). Zagreb: Latina et Graeca.
- [11] Meinel, Christoph. 2013. „Selbstplagiat“ und gute wissenschaftliche Praxis. <https://www.uni-regensburg.de/assets/universitaet/ombudspersonen/selbstplagiat-memo.pdf>, poslednji pristup 9. maja 2023.
- [12] Posner, Richard A. *The Little Book of Plagiarism*. 2007. New York: Pantheon Books.
- [13] Roig, Miguel. 2005/1. Re-Using Text from One’s Own Previously Published Papers: An Exploratory Study of Potential Self-Plagiarism. *Psychological Reports* 97: 43–49.
- [14] Roig, Miguel. 2015. Avoiding Plagiarism, Self-plagiarism, and Other Questionable Writing Practices: A Guide to Ethical Writing. <https://ori.hhs.gov/sites/default/files/plagiarism.pdf>, poslednji pristup 9. maja 2023.
- [15] Tomić, Zoran R. 2020. Autoplajiranje u senci plajiranja. *Danas*. 21. februar. <https://www.danas.rs/dijalog/licni-stavovi/autoplajiranje-u-senci-plajiranja/>, poslednji pristup 9. maja 2023.
- [16] Fazackerley, Anna. 2023. AI Makes Plagiarism Harder to Detect, Argue Academics – In Paper Written by Chatbot. *The Guardian*. March 19. <https://www.theguardian.com/technology/2023/mar/19/ai-makes-plagiarism-harder-to-detect-argue-academics-in-paper-written-by-chatbot>, poslednji pristup 9. maja 2023.
- [17] Cotton, Debby, Peter Cotton, and J. R. Shipway. 2023. Chatting and Cheating. Ensuring Academic Integrity in the Era of Chatgpt. <https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148>, poslednji pristup 9. maja 2023.

Miodrag JOVANOVIĆ, PhD

Full Professor, University of Belgrade, Faculty of Law, Serbia

WHAT IS SELF-PLAGIARISM?

Summary

In today's era of heightened sensitivity to plagiarism, self-plagiarism is gaining recognition as a distinct ethical concern within the global academic community. While plagiarism has undergone detailed conceptual analysis, the same cannot be said for self-plagiarism. This concise review seeks to address this gap by examining key aspects of this academic ethical issue, as outlined in Article 25 of the Code of Professional Ethics at the University of Belgrade. Through this conceptual analysis, it becomes apparent that the Code specifically condemns the narrower practice of "duplicate or dual publication" as ethically unacceptable. It is clear that self-plagiarism does not occur when an author transparently acknowledges their intention to republish or reuse their previously published or utilized work, including its constituent parts.

Key words: *Plagiarism. – Self-plagiarism. – Double publication. – Textual recycling. – Academic advancement.*

Article history:

Received: 9. 5. 2023.

Accepted: 13. 8. 2023.